

Innovative anskaffelser

Nasjonalt program for
leverandørutvikling

Innovative anskaffelser

- et verktøy for anskaffelse av klimasmarte, fremtidsrettede bygg

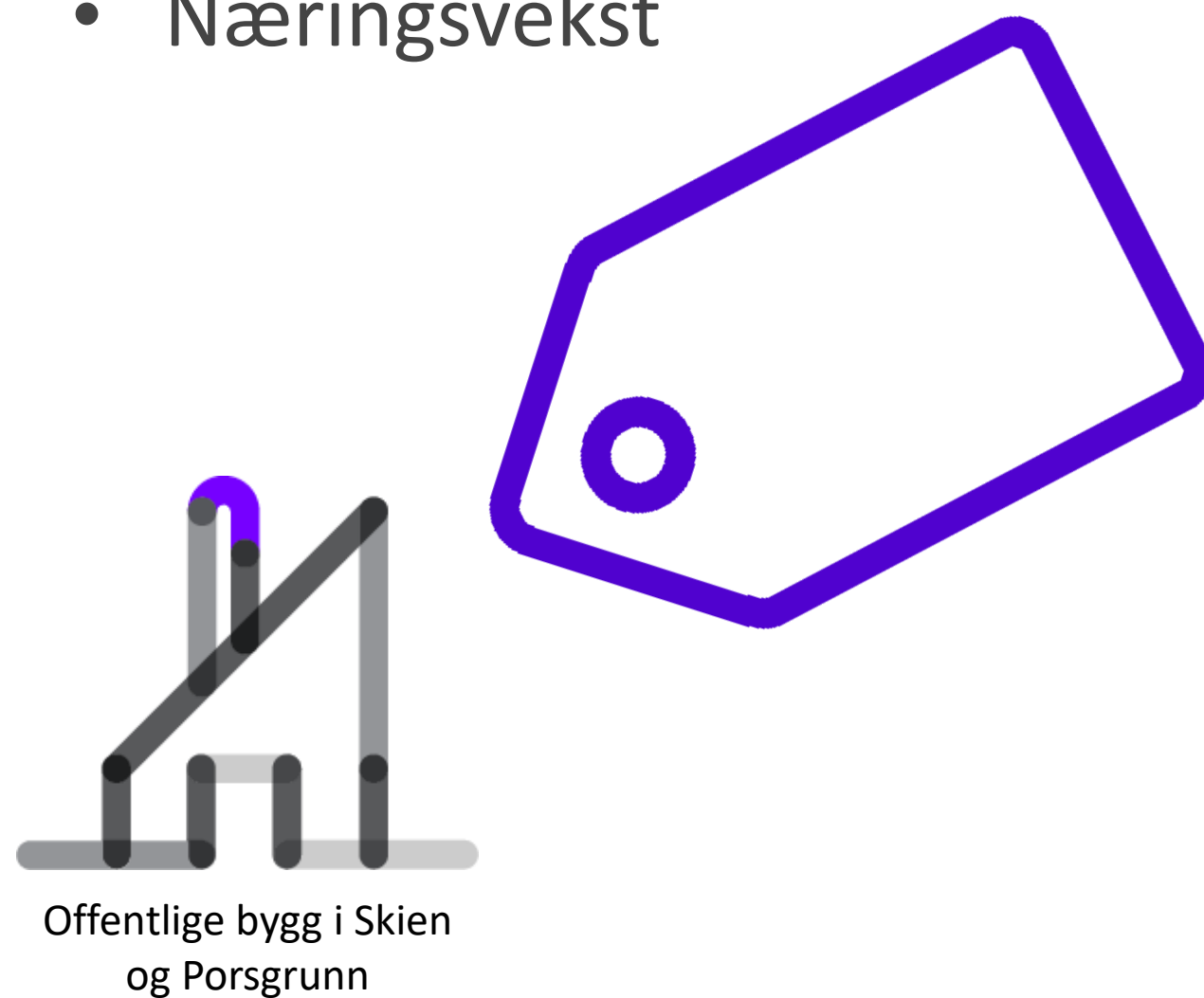
Cecilie Møller Endresen, Regional pådriver Sør-Øst Norge

6. september 2018

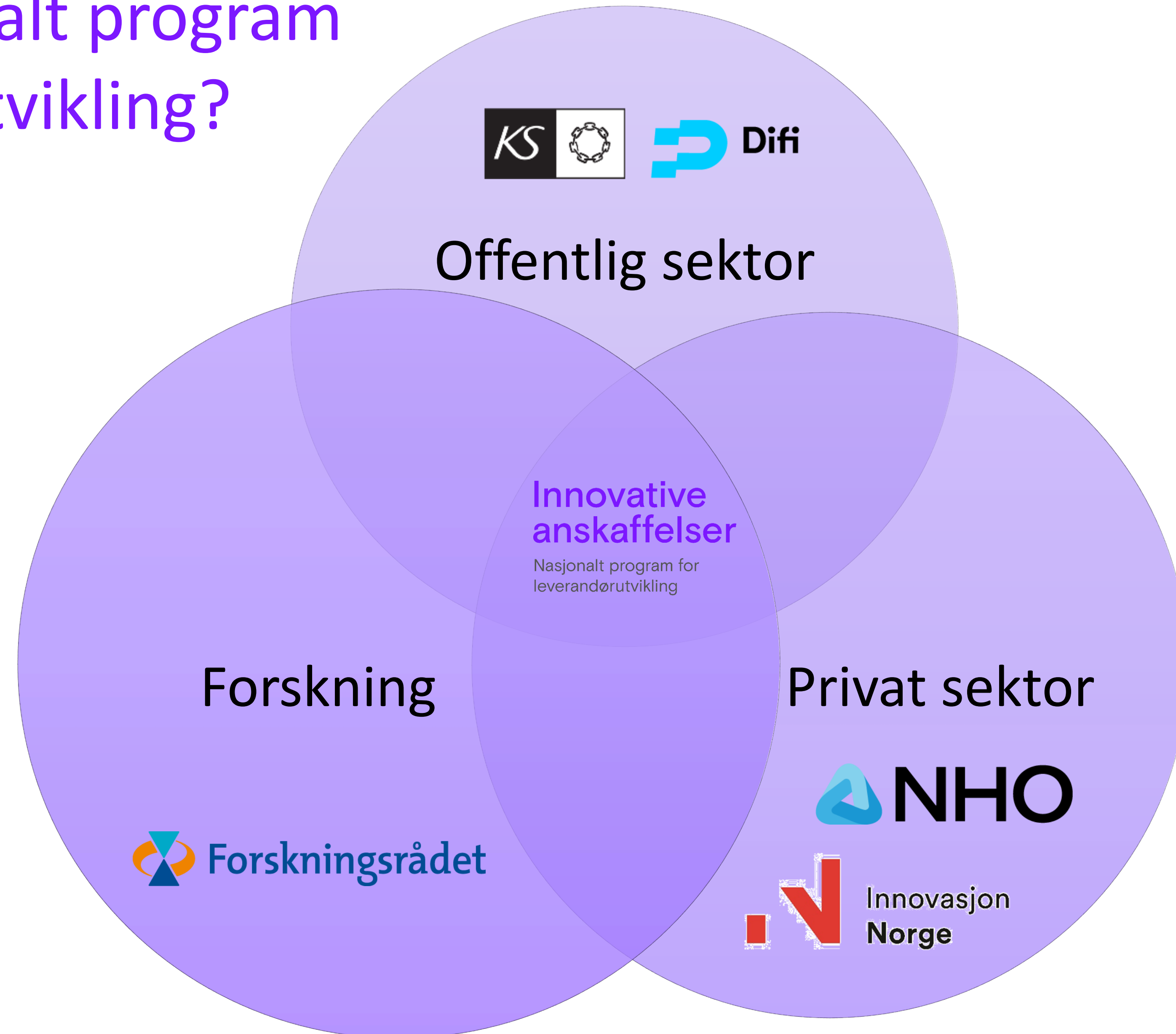
Formål

Øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser

- Offentlige besparelser
- Miljøvennlige løsninger
- Bedre tjenester for brukerne
- Næringsvekst

Hvem er Nasjonalt program for leverandørutvikling?

Programansvarlig

NHO KS Difi IN FR

Ledende pådrivere

- Helse- og omsorgsdepartementet
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Nærings- og fiskeridepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Helsedirektoratet
- Innovasjon Norge
- Forskningsrådet

Ledende statlige virksomheter

- Statsbygg
- Forsvarsbygg
- Bane NOR
- NAV
- Skatteetaten
- Avinor
- Helse Sør-Øst
- Statens vegvesen

Ledende kommuner og fylker

- Oslo kommune
- Bergen kommune
- Stavanger kommune
- Kristiansand kommune
- Bærum kommune
- Trondheim kommune
- Østfold fylkeskommune
- Akershus fylkeskommune
- Møre og Romsdal fylkesk.
- N/S Trøndelag fylkesk.
- Nordland fylkeskommune
- Buskerud fylkeskommune
- Vestfold fylkeskommune
- Telemark fylkeskommune

Programmet er operativt i store deler av landet

Per

Programleder

Mathea

Rådgiver/koordinator

Tore André

Cecilie

Hilde

Maiken

Gørill

Ida

Riche

Helse og omsorg

Tina

Klima og miljø

Hanne

Digitalisering

Harald

Statlige virksomheter

Programmets rolle og funksjon

- 1. Introdusere offentlige innkjøpere for innovative anskaffelser**
- 2. Veiledning og råd om gjennomføring**
- 3. Tilrettelegge møteplasser der behov kan møte løsninger**
- 4. Formidle læring og erfaringer**

Grønne byggerier

Lokalisering

Beliggenhet

Funksjonalitet

Byggeløsninger

Materialvalg

Isolasjon

Energi

Ventilasjon

Vedlikehold LCC

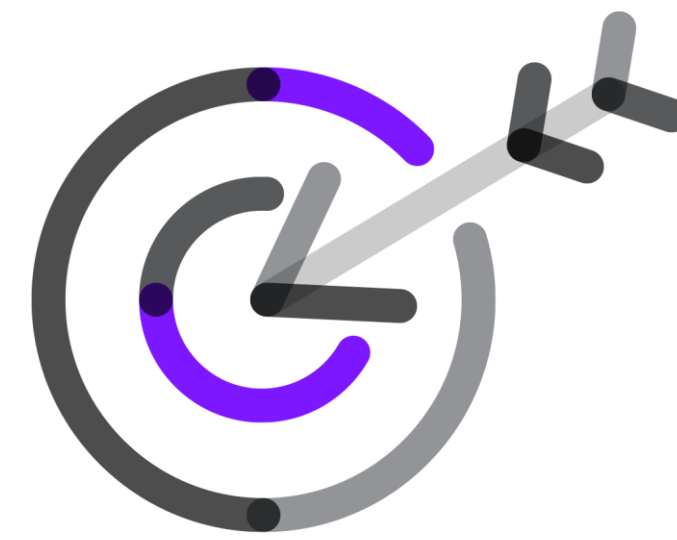
Byggetid

Ombygging/endring

Riving/gjenvinning

Bygg- og anleggs plass

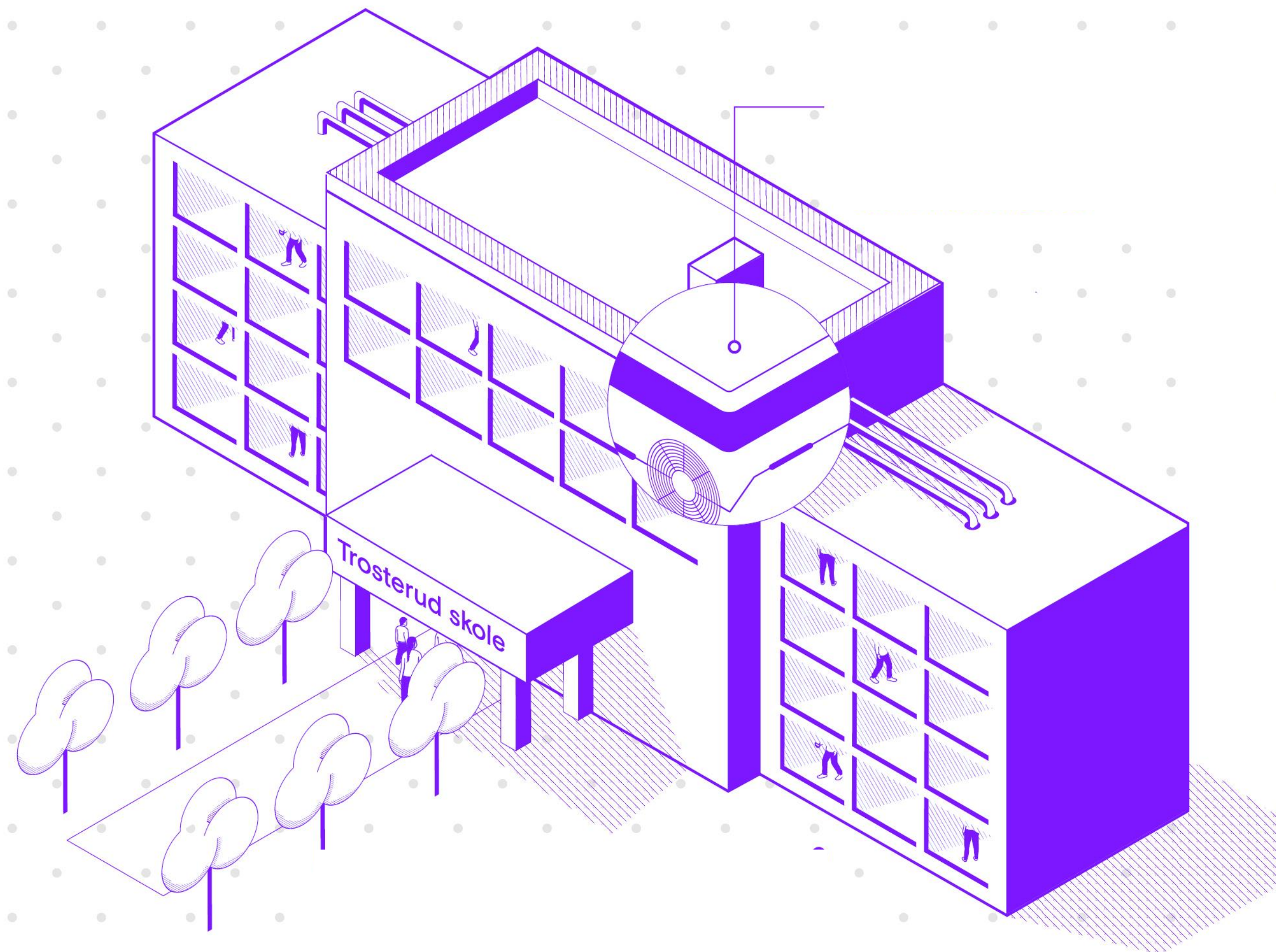

Noen smakebiter....

Ventilasjon i skolebygg

Oslo og Bergen kommuner trengte nye ventilasjonsløsninger for skolebygg. Måtte være betydelig rimeligere både i anskaffelse og drift enn dagens løsninger.

Proessen

Vurdere behov

Dårlig inneklima

Behov for ny ventilasjon

PROBLEM

Dårlig inneklima i klasserommene

5

HVORFOR

HVORFOR?

For liten sirkulasjon av frisk luft

HVORFOR?

Lufteanleggene er underdimensjonert

HVORFOR?

Fordi det er kostbart å skifte ut

HVORFOR?

Fordi skolen må stenge og elevene busses

HVORFOR?

Fordi det ikke er mulig å skifte ut anleggde mens undervisningen pågår

Ventilasjon i skolebygg

Oslo og Bergen kommuner trengte nye ventilasjonsløsninger for skolebygg. Måtte være betydelig rimeligere både i anskaffelse og drift enn dagens løsninger.

Resultater

Sparer utgifter

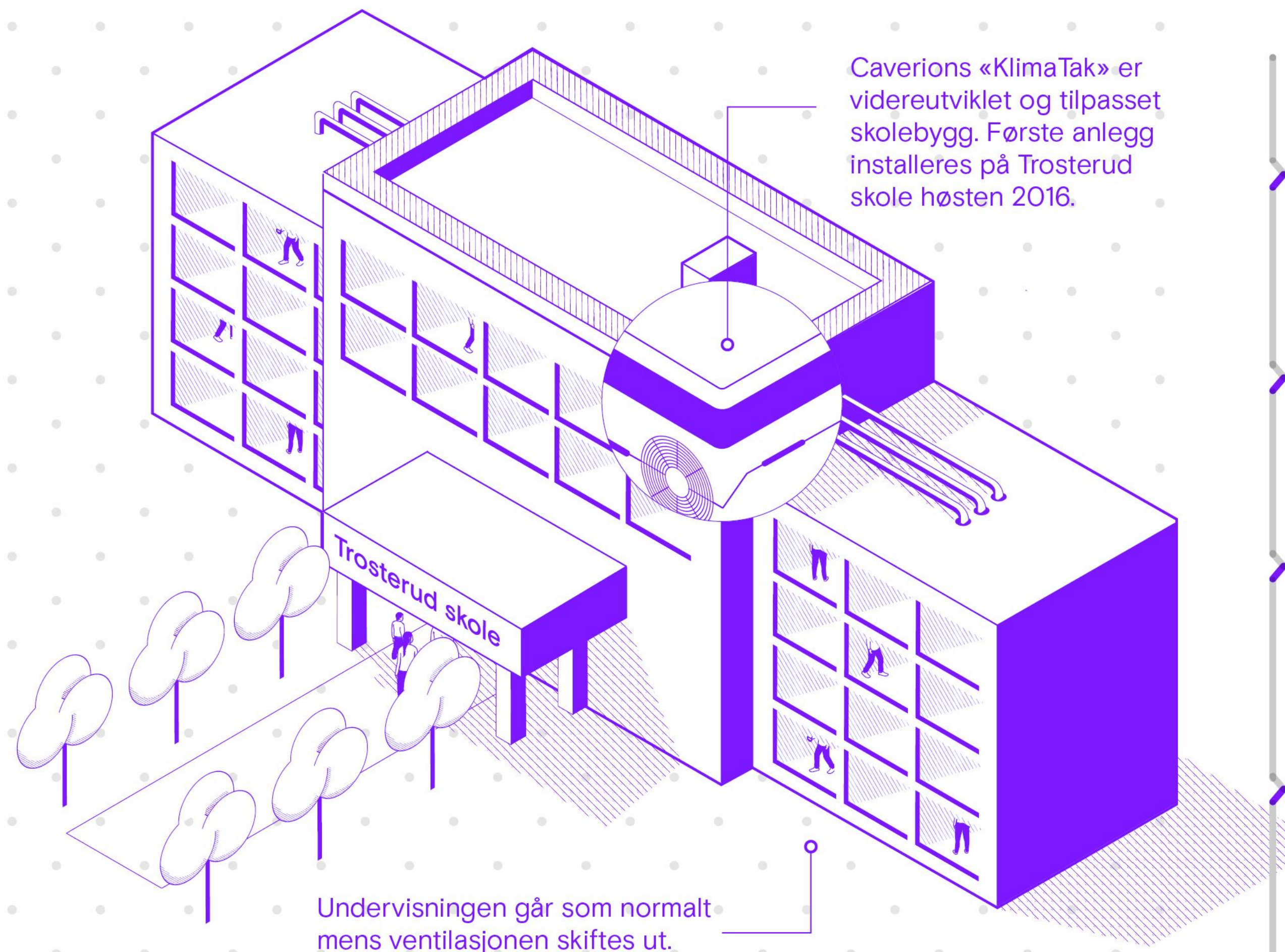
12 mill

på én eneste skole

Sparer miljøet

2,6 tonn CO₂

bespart CO₂-utslipp, per
km, per år per skole

Proessen

Vurdere behov

Dårlig inneklima
Behov for ny ventilasjon
Kostbart med erstatningsskole

Planlegge og organisere

Forankret prosessen med innovativ
anskaffelse i egen organisasjon

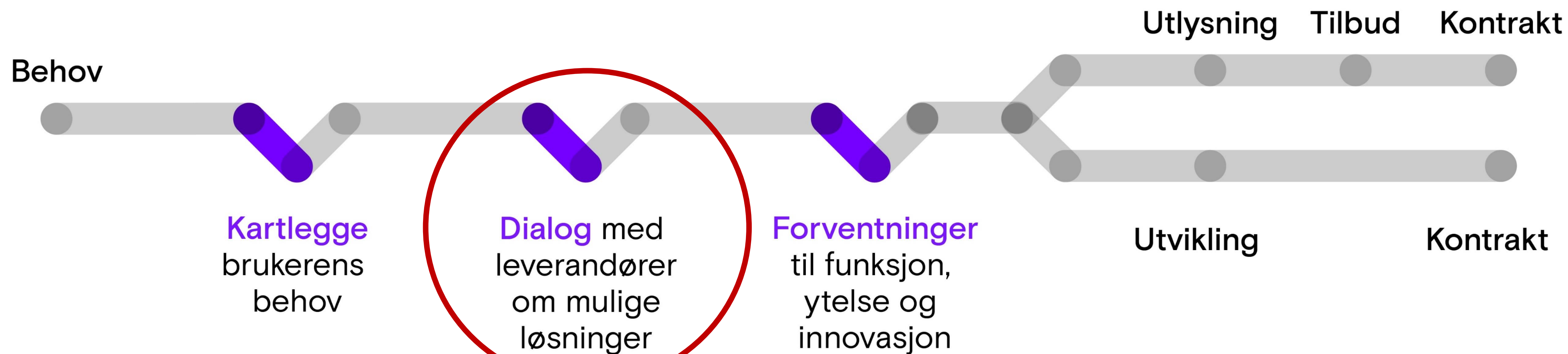
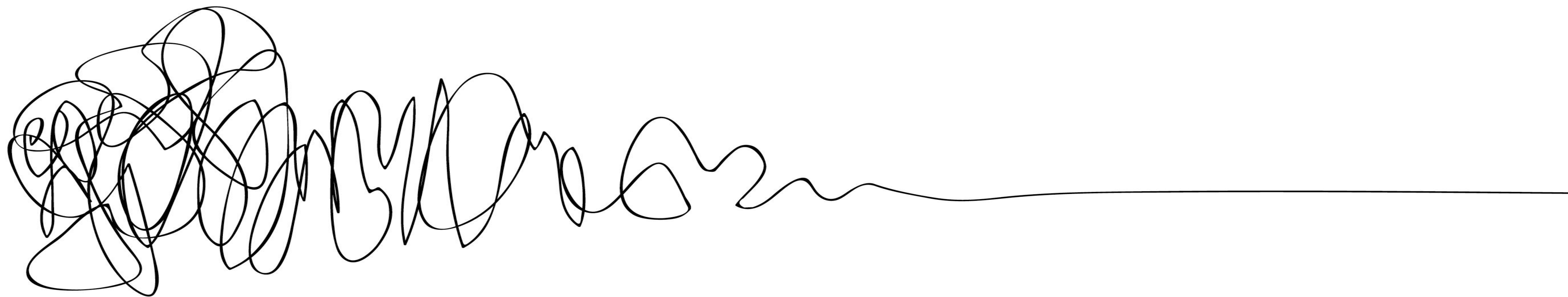
Dialog med markedet

Dialogkonferanse om behovet
Skriftlige innspill fra leverandører
Én-til-én-møter med leverandører

Gjennomføre konkurranse

Innovasjons-/idékonkurranse.
Caverion AS og Systemair AS vant
konkurransen og ble premiert med
100 000 kroner hver.

Den innovative anskaffelsesprosessen

Ta seg tid til kunnskapsfangst

Hvor godt kjenner vi utfordringen og behovet?

Formålet med leverandørdialog

- Innkjøper presenterer utfordringer og behov for markedet og får innspill og idéer fra leverandørene på hvordan behovene kan løses og hvilke alternative løsninger som finnes.
- Leverandørene får informasjon om kundens behov, slik at de blir bedre forberedt på å levere og evt. utvikle gode løsninger.
- Bruke informasjonen til å utforme et konkurransegrunnlag som åpner for de fremtidsrettede mulighetene.

Ulike typer dialogaktiviteter

Markedsundersøkelse

Dialogkonferanse

Skriftlige innspill

Leverandørtorg Stands

Konkurransesgrunnlag på høring

Leverandørkonferanse

Workshop

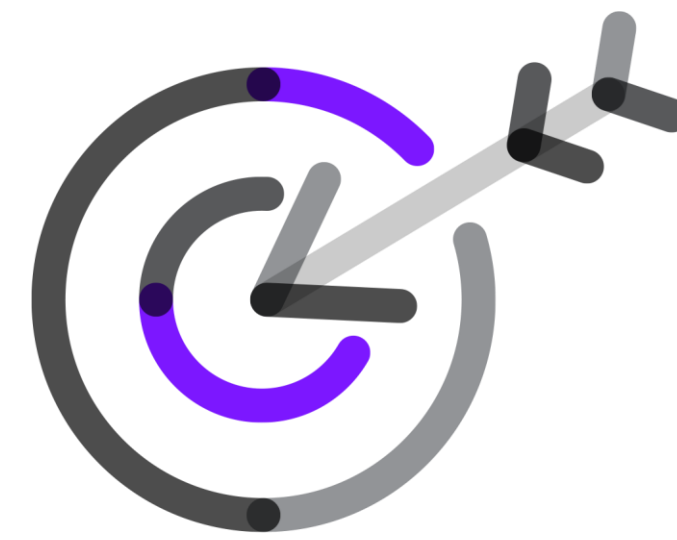
En-til-en møter

Match making

En smakebit til ....

Gran kommune

Barnehage i massivtre

Klimavennlig bygg som bidrar til å oppfylle kommunens energi- og klimaplan. Raskere byggetid og lite byggestøy.

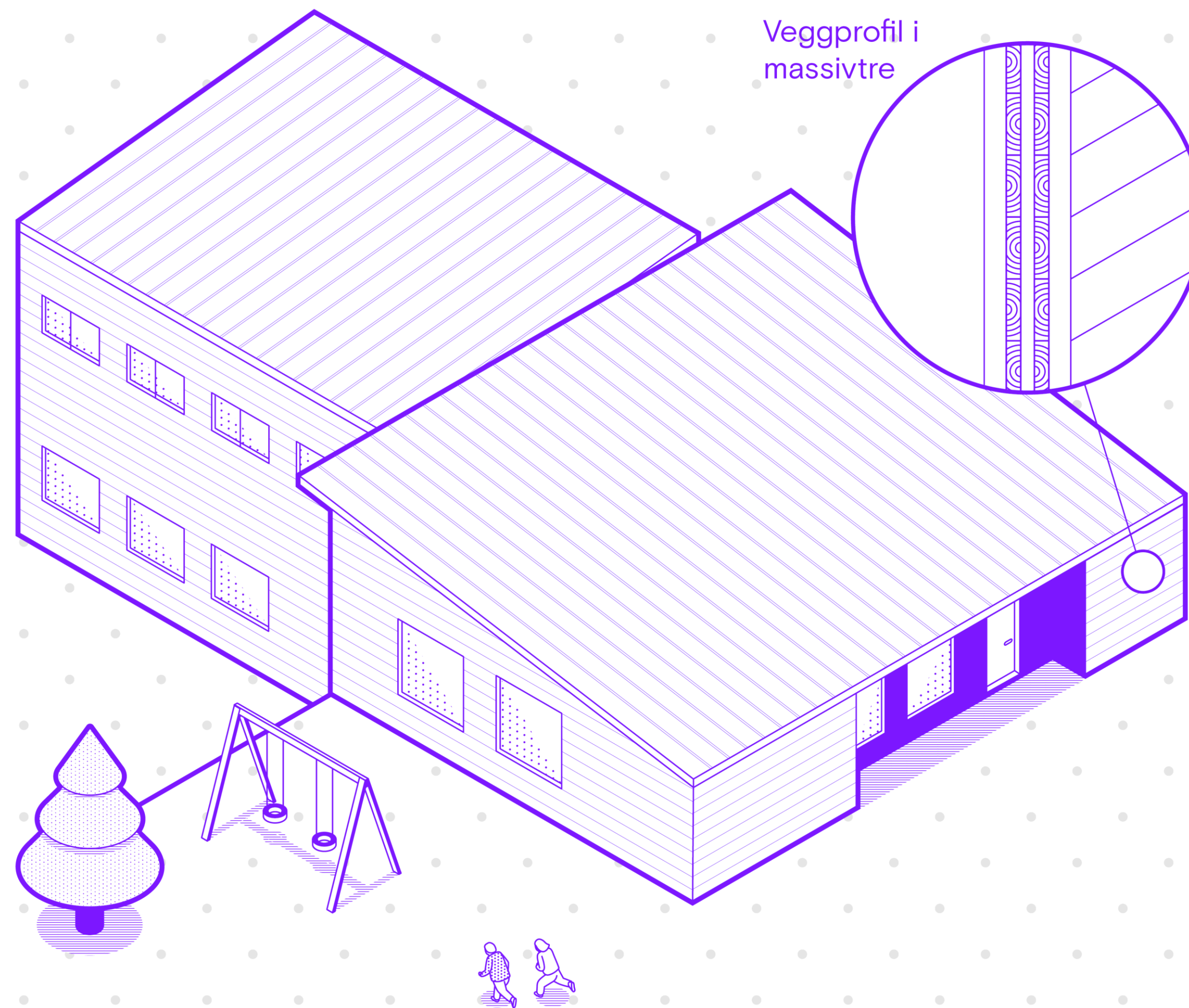
Resultater

Klimagevinst Gran kommune

35% kutt i CO₂
sammenliknet med referansebygg

Potensiell nasjonal klimagevinst

3000 tonn CO₂
i kutt dersom behovet for nye barnehager bygges i massivtre over en 5-års periode

Prosess

Kartlegge behovet

Kontinuerlig drift i skolebygg
Krav til bruk av tre i nye bygg
Lite byggestøy

Dialog med leverandører

Bistand fra Tre drivernettverket
Kompetansehevingsprogram for leverandører

Konkurransgjennomføring

Kompetanseheving åpnet opp konkurransen også for lokale leverandører uten bred erfaring med bygg i massivtre.

Ringvirkinger

For kommuner vil det være aktuelt å benytte massivtre øvrige kommunale nybygg.

Fosen kommune

Energismart flerbrukshus

Fosnes kommune bygget energismart flerbrukshus på Jøa med basseng, kunstisbane, treningsrom, bibliotek, skytebane og kafe. Utviklet integrert teknisk anlegg med fornybar energi fra geovarme, solvarme og CO₂-varmepumpe som gir effektiv og energiøkonomisk drift av et flerbrukshus.

Resultater

CO₂ utslipp

35 tonn reduksjon
per år

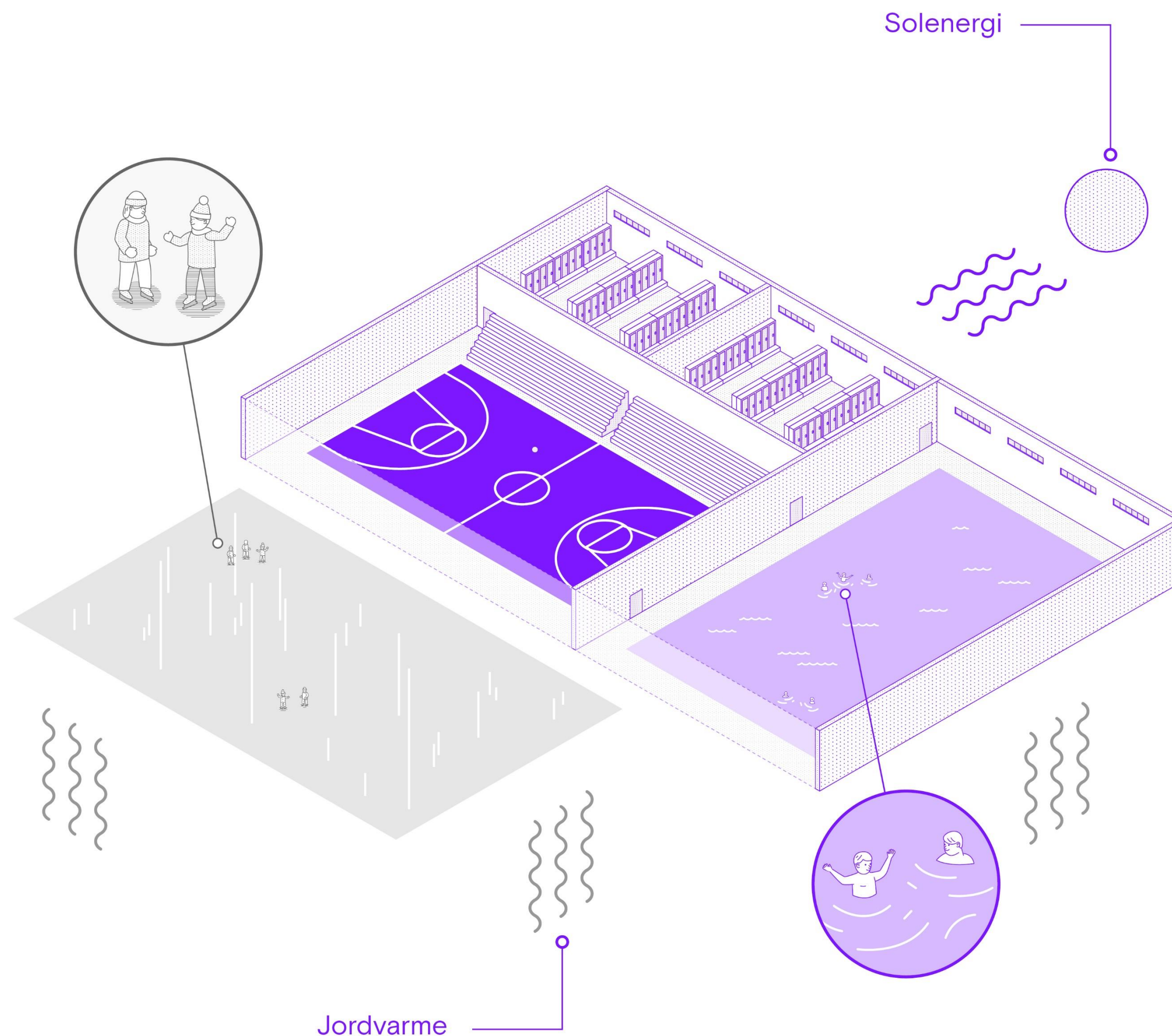
Driftskostnader

55% reduksjon

Næringsvekst

7 nye stillinger

og økt konkurransekraft for VVS-leverandøren

Proessen:

1

Vurdere behov

Fosnes kommune ønsket å utfordre leverandører på framtidrettede løsninger og et bygg med bærekraftige vedlikeholds- og driftskostnader. Målet var at det nye flerbrukshuset skulle bli et kostnadseffektivt bygg, også i driftsfasen.

2

Dialog med markedet

Dialogkonferanse ble gjennomført i Namsos januar 2014. Påfølgende én-til-én-møter ble avholdt noen uker senere. Deltok på markedsdialogen til Asker kommune for Holmen svømmehall

3

Gjennomføring

Fosnes inngikk OFU-kontrakt med Grannes VVS og NTNU/Senter for Idrettsanlegg og teknologi. Totalentreprise bygg utført av GL Bygg og totalentreprise tekniske anlegg av Grannes VVS.

Fyret flerbrukshus Jøa, Fosnes kommune

- Innbyggertall Fosnes kommune: 628
- Fyret flerbrukshus, åpning 2017:
  - Treningshall
  - Basseng
  - Bibliotek
  - Skytebane
  - Kafe
  - Kunstisbane
- Smarte energiløsninger med 70% fornybar energi, ca 35 tonn mindre CO2-utslipp pr år, 70-80% mindre utslipp
  - 55% lavere driftskostnader, 70% lavere energikostnader
  - Spart investering ilt levetiden pga reduserte driftskostnader

«Vi har itj nå valg!» – rådmann Rønnaug Aaring

« du må tenke på de store tingene
når du holder på med de små tingene,
slik at alle de små tingene
beveger seg i riktig retning»

Grannes VVS

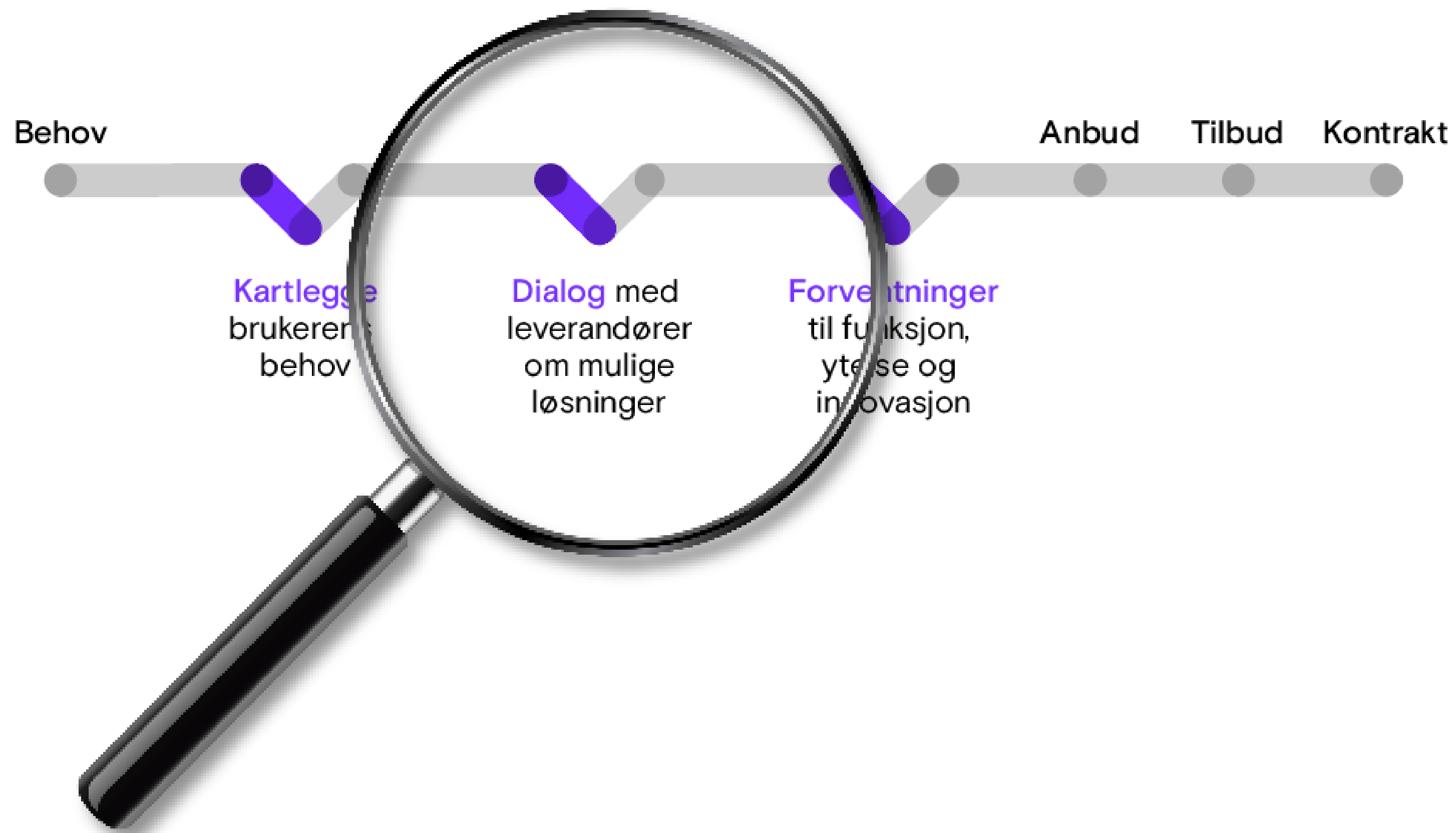
totalentreprise

tekniske anlegg

- Utviklet integrert teknisk anlegg med fornybar energi fra geovarme, solvarme og CO2-varmepumpe som gir effektiv og energiøkonomisk drift av en flerbrukshall
  - OFU-kontrakt sammen med Fosnes og NTNU
- Har gitt produkt- og tjenesteutvikling ved nå å kunne tilby totaltekniske entrepriser
  - Har gitt et større marked
- 7 nye arbeidsplasser: 2 VVS-ingeniører og 5 rørleggere

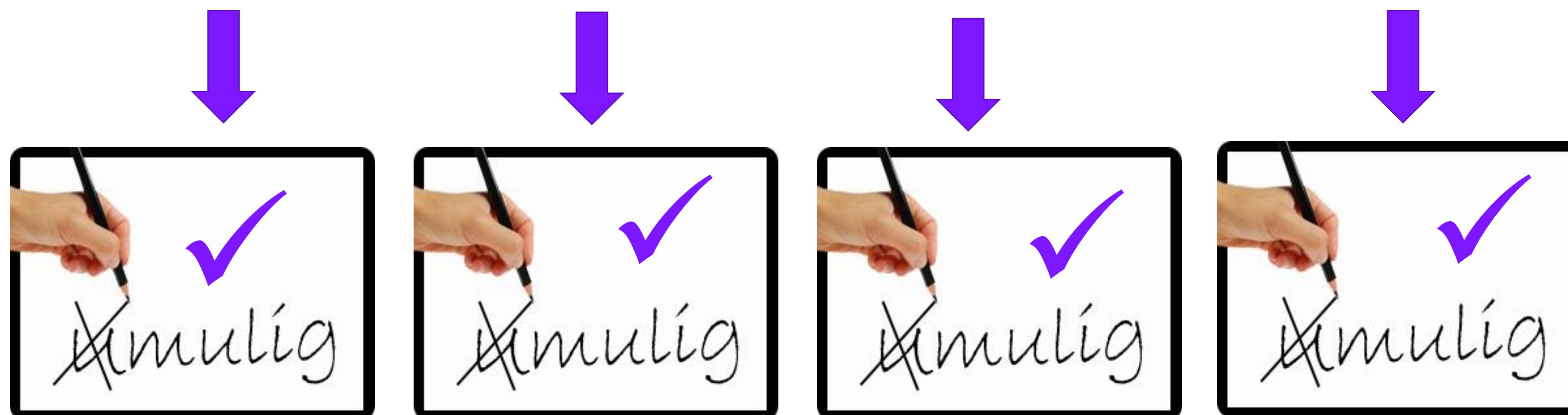
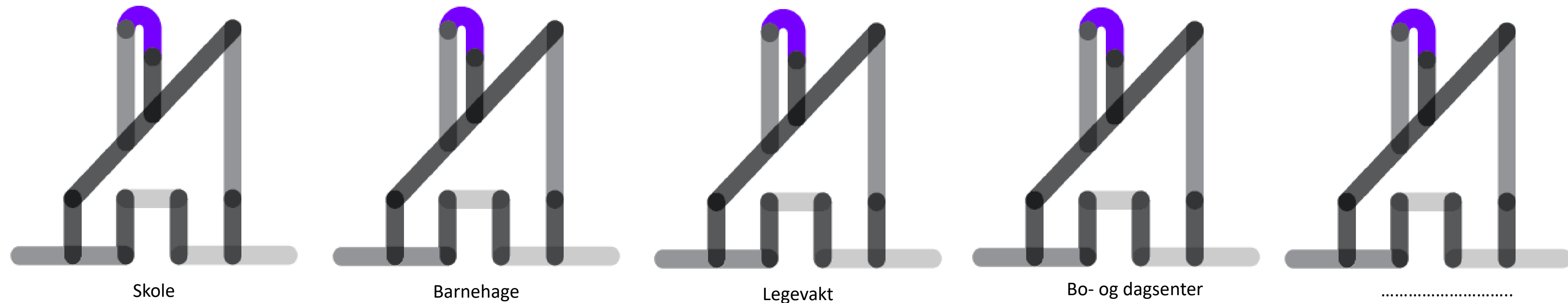

Innovative, klimasmarte bygganskaffelser

Sentrale spørsmål for byggherre – Porsgrunn og Skien

- Etterspør vi de riktige og mest miljøvennlige og kostnadseffektive løsningene for våre behov?
- Vet vi hva markedet er i stand til å levere?

Strategi, mål og krav

– hvordan samsvarer det med mulighetsrommet?

Hvordan samsvarer våre **miljøambisjoner** for bygget og bygg- og anleggsperioden med mulighetsrommet?

Sertifiseringer, standarder ...?

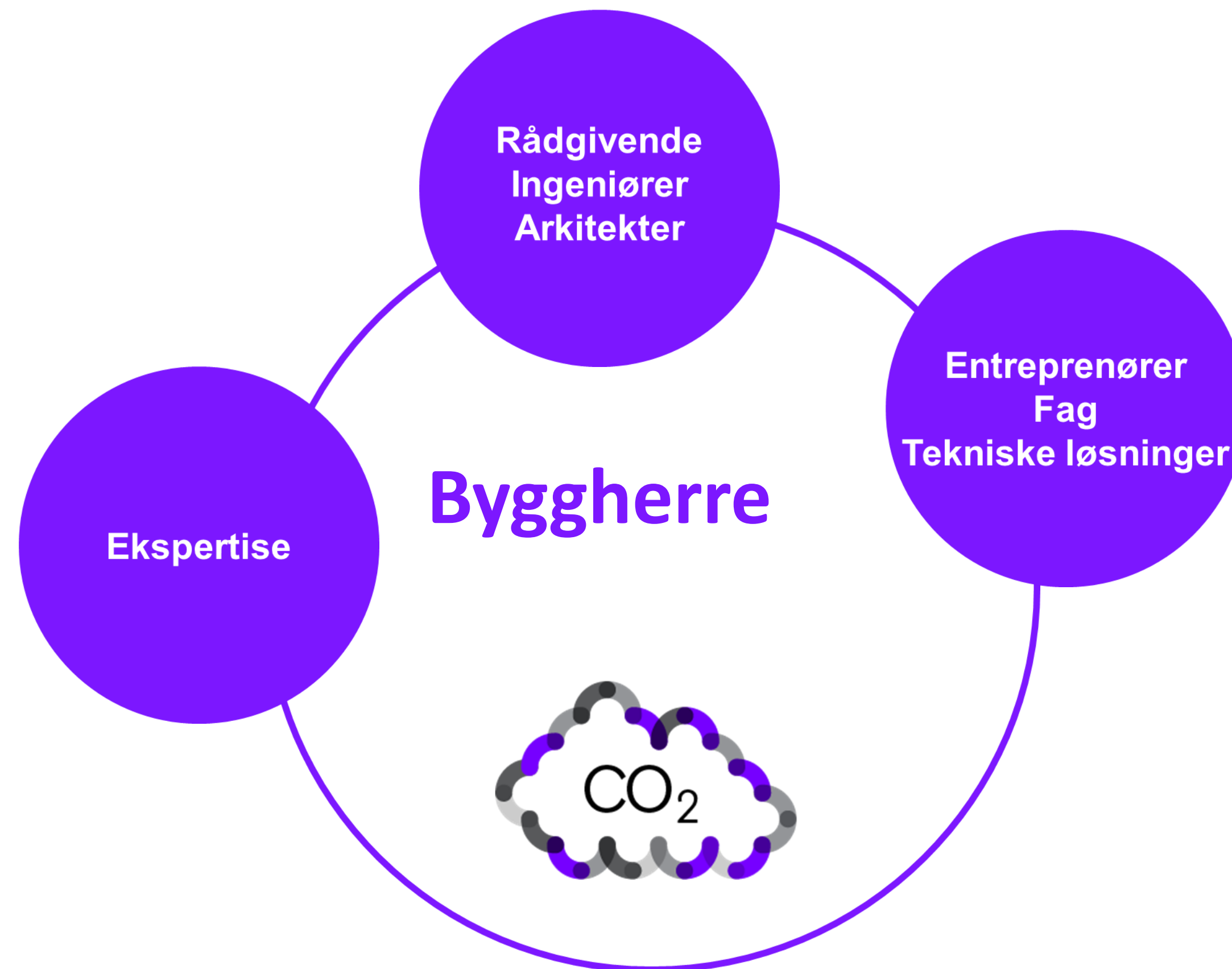
Hvor skal vi legge «lista» i forhold til ...

- energiløsninger
- materialvalg
- fossilfri bygg- og anleggsplass
- mm ..

Hvilke krav kan vi sette i forhold til effekter mht drift og vedlikehold?

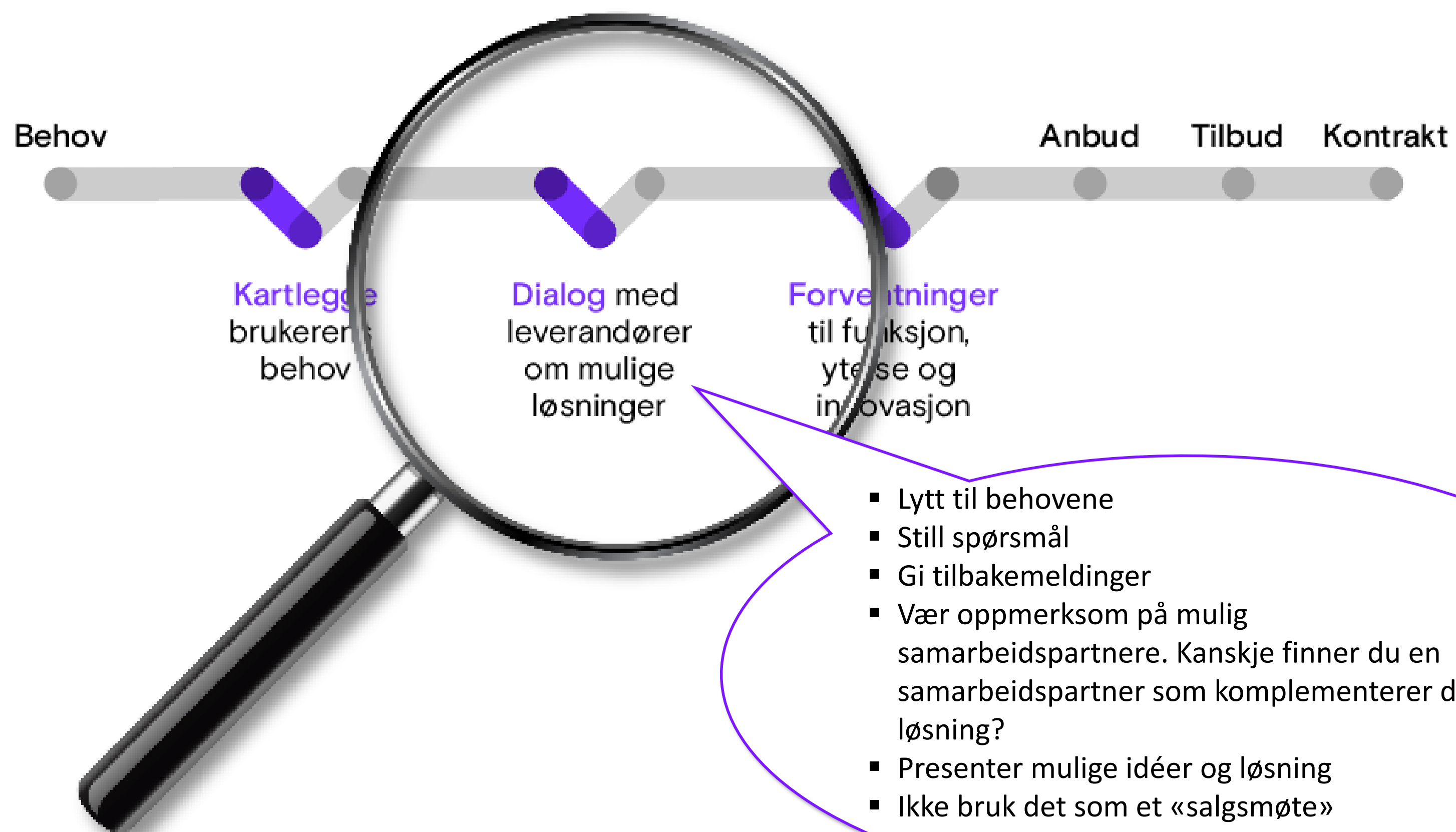
Hvilket bygg / anlegg har vi når det står ferdig?

Innspill på valg av **entrepriseformer** i forhold til miljømål/kompleksitet i bygget? (hvordan legger vi opp prosjektet og anskaffelsen?)

Hvordan delta i dialogaktivitetene?

Hvorfor delta i dialogen?

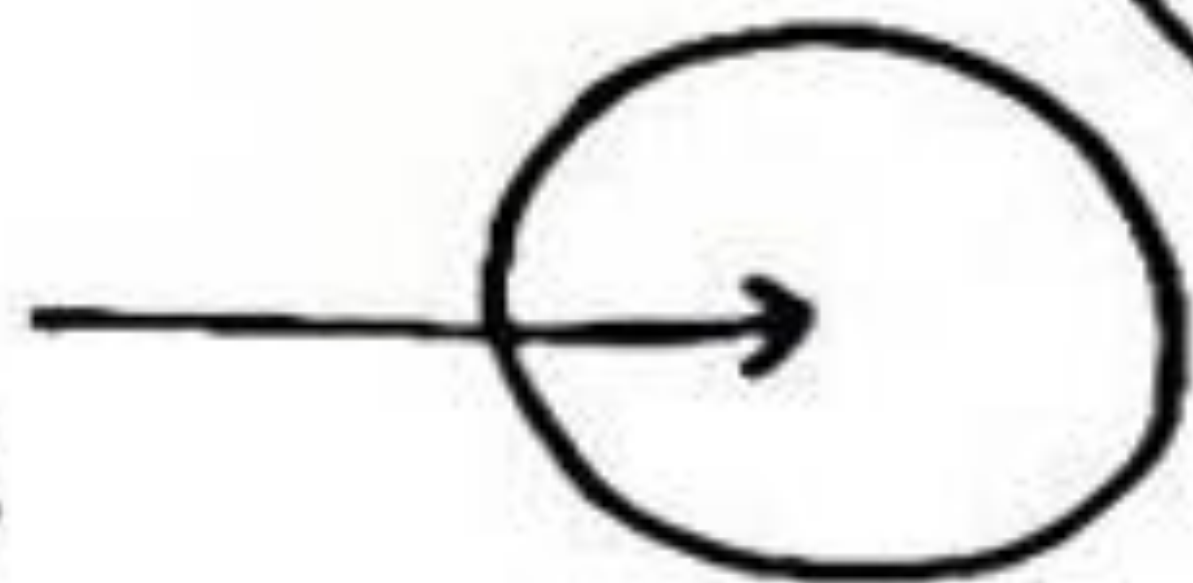
- ✓ Mulighet til å lytte til oppdragsgiver og tilpasse eller utvikle dine løsninger til oppdragsgivers behov
- ✓ Synliggjøre dine løsninger
- ✓ Bedre oversikt over markedet du konkurrerer i
- ✓ Treffer potensielle samarbeidspartnere
- ✓ En mulighet til å øke konkurransekraften
- ✓ Gi innspill til konkurransen

**6 ganger mer innovasjon
hos leverandører som deltar**

Your
comfort
zone

Where the
magic happens

Innovative anskaffelser

- bra for innbyggerne
- bra for innkjøperne
- bra for leverandørene

Innovative anskaffelser

Nasjonalt program for
leverandørutvikling

innovativeanskaffelser.no

cecilie.m.endresen@nho.no